

Sygn. akt I 1 Ca 387/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 lutego 2022 r.

Sąd Okręgowy we Włocławku Sekcja Odwoławcza I Wydziału Cywilnego

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mariusz Nazdrowicz

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2022 r. we Włocławku

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa K. R.

przeciwko P. R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Lipnie

z dnia 7 lipca 2021 r., sygn. akt I C 489/20

postanawia:

odrzuć apelację.

SSO Mariusz Nazdrowicz

Sygn. akt I 1 Ca 387/21

UZASADNIENIE

W rozpatrywanej sprawie pozwany P. R. był reprezentowany przez 2 fachowych pełnomocników (adwokatów), którzy w imieniu mocodawcy złożyli apelację od wyroku Sądu Rejonowego w Lipnie z dnia 7 lipca 2021 roku, sygn. akt I C 489/20. Jednakże pełnomocnictwo dla nich (k. 165) zostało ograniczone do działania przed Sądem I instancji. Powstaje zatem kwestia, czy upoważniało ono do wniesienia przedmiotowego środka odwoławczego.

W stanie prawnym obowiązującym przed zmianami dokonanymi ustawą z dnia 4 lipca 2019 roku o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw (Dz.U.2019.1469) w orzecznictwie przeważał pogląd (np. postanowienie Sądu Najwyższego: z 21 czerwca 2012 roku III CZ 32/12 nie publ., LEX nr 1232780, wyrok Sądu Najwyższego z 19 czerwca 2008 roku II PK 345/07 OSNP 2009/21-22/280, postanowienie Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2004 roku

V CZ 141/04 nie publ., LEX nr 590011, orzeczenie Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 1960 roku IV CR 96/60 OSN CK 1961/4/100), że w analizowanej sytuacji tego rodzaju umocowanie uprawnia pełnomocnika do wniesienia apelacji. Wskazywano bowiem, że wprawdzie apelacja podlega rozpoznaniu przez Sąd II instancji i w tym sensie jest „przeznaczona” dla tego Sądu to jednak jej wniesienie następuje do Sądu

I instancji i to tam właśnie Sąd dokonuje czynności wstępnych (kontroli dopuszczalności apelacji, w tym jej wymogów formalnych i fiskalnych). Do wniesienia apelacji wystarczy więc pełnomocnictwo umocowujące do działania przed tym Sądem. Trzeba jednak zauważyć, że już wówczas prezentowano stanowisko przeciwne (przykładowo postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2006 roku

II UZ 78/05 OSNP 2007/7-8/117). W postanowieniu tym Sąd Najwyższy podkreślił, że ograniczenie pełnomocnictwa do określonej instancji ogranicza reprezentację tylko do danej instancji. Gdy więc strona ogranicza zakres pełnomocnictwa tylko do

I instancji to do postępowania przed II instancją – w tym do wniesienia apelacji - konieczne jest dalsze pełnomocnictwo. Apelacji nie można sprawdzać jedynie do czynności procesowej w Sądzie I instancji, gdyż określa ona istotę postępowania apelacyjnego, które kończy orzeczenie Sądu II instancji. Skoro w zasadzie jest to postępowanie pisemne i merytoryczne to nie jest uzasadnione założenie, że ograniczenie pełnomocnictwa do pierwszej instancji pozwala jeszcze wnieść apelację.

W wyniku nowelizacji procedury cywilnej z 2019 roku doszło praktycznie do likwidacji postępowania międzyinstancyjnego (oceny tej nie zmienia pozostawienie w gestii Sądu I instancji czynności przewidzianych w art. 371, 332 § 2 i 391 § 2 kpc). Obecnie kontrola apelacji pod kątem jej terminowości, dopuszczalności i zachowania wymagań formalnych jest domeną wyłącznie Sądu II instancji. Te czynności podejmowane były wcześniej przed Sądem I instancji po to, aby doprowadzić do stanu „skutecznego wniesienia apelacji” i przedstawienie jej adresatowi. Skoro obecnie dokonuje ich Sąd odwoławczy to tym samym odpadł podstawowy argument przemawiający na rzecz pierwszego z zaprezentowanych zapatrywań. Nie sposób także uznać by sam tylko wymóg złożenia apelacji do Sądu, który wydał zaskarżony wyrok (art. 369 § 1 kpc) świadczył o tym, że jej wniesienie jest czynnością podejmowaną przed Sądem I instancji. Równie bowiem dopuszczalne i w pełni skuteczne jest wniesienie apelacji do Sądu II instancji (art. 369 § 3 kpc).

W tym drugim przypadku nie ulega raczej wątpliwości, że wniesienie apelacji nie ma nic wspólnego z czynnością przed Sądem pierwszoinstancyjnym. Nie sposób natomiast przyjąć – gdyż brak jest ku temu jakichkolwiek uzasadnionych podstaw - by wniesienie apelacji było raz czynnością przed Sądem I instancji, a raz przed II instancji (w zależności od tego, do którego Sądu została wniesiona), skoro chodzi

o ten sam środek zaskarżenia. Rozpoznanie apelacji należy do zakresu kompetencji (właściwości funkcyjnej) Sądu II instancji i to on jest nie tylko jej adresatem, ale też zarazem „gospodarzem” postępowania apelacyjnego. Przed nim więc dokonuje się co do zasady wszystkich czynności wchodzących w skład tego postępowania

(z wyjątkami przewidzianymi w ustawie). Nie można też tracić z pola widzenia, że jak trafnie wskazuje się w doktrynie („Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” pod red. M. Manowskiej, Tom I. Art. 1-477¹⁶, Warszawa 2021, s. 335 – 336, „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz” pod red. P. Ryłskiego, 2022 rok, teza 17.3 do art. 91 kpc, Legalis) to w ramach oceny zakresu pełnomocnictwa decydujące powinno być nie to, przed jakim Sądem czynność jest dokonywana, ale to, czy umocowanie pełnomocnika dotyczy postępowania pierwszoinstancyjnego czy drugoinstancyjnego jako całości.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał pogląd, że zakończenie postępowania w danej instancji następuje z chwilą wydania orzeczenia kończącego postępowanie w tej instancji (uchwały Sądu Najwyższego: z 24 stycznia 2007 roku III CZP 124/06 OSNC 2007/6/91, z 25 października 2006 roku III CZP 74/06, OSNC 2007/6/90, z 22 listopada 2006 roku III CZP 86/06 OSNC 2007/7-8/107, postanowienia tego Sądu: z 28 czerwca 2006 roku III CZ 36/06 OSNC 2007/1/19 i z 25 października 2006 roku III CZP 73/06 nie publ., LEX nr 209211). Postępowanie przed Sądem I instancji kończy się z momentem wydania wspomnianego orzeczenia i jedyną czynnością w zwykłym toku czynności, jakiej można dokonać po wydaniu orzeczenia jest złożenie wniosku o sporządzenie jego uzasadnienia, które stanowi integralną część orzeczenia (ewentualnie wniosku o uzupełnienie, sprostowanie czy wykładnię).

Warto także zaznaczyć, że w uzasadnieniu postanowienia z 21 stycznia 2021 roku III UZ 37/20 nie publ., LEX nr 3181985 Sąd Najwyższy – a więc wydanego już w obowiązującym stanie prawnym – zajął tożsame stanowisko

(posługując się identyczną argumentacją) jak w przywołanym postanowieniu II UZ 78/05 odnośnie tego, że ograniczenie pełnomocnictwa do pierwszej instancji nie pozwala na skuteczne wniesienie apelacji w imieniu mocodawcy przez pełnomocnika.

Podjęte próby sanowania powstałej sytuacji nie przyniosło skutku – nie zostało złożone stosowne pełnomocnictwo jak również pozwany nie podpisał osobiście apelacji. Skutkowało to koniecznością jej odrzucenia na podstawie

art. 373 § 1 kpc.

SSO Mariusz Nazdrowicz